

The Gabriel® Environment

Miljøreddegørelse 2007/08

Silent Solution

Nyt miljørigtigt skærmvægsmateriale

EU Blomsten eller Øko-TEX

Møbelstoffer fra Gabriel er miljømærkede

**Tæt miljør Samarbejde
i forsyningskæden**

Indhold

Selskabsoplysninger	2	Medarbejderinddragelse	14
Gode grønne argumenter	3	Miljøgodkendelser	14
Gabriel Profil	4	Miljøhandlingsprogram 2008/09	15
Miljøpolitik	8	Yderligere information	15
Miljøstyringssystem	8	Anvendt regnskabspraksis	16
Ledelsens miljøberetning	9	Verifikators påtegning	17
Miljøhandlingsprogram 2007/08	10	Miljødata	18
Arbejds miljø	14	Noter	19

Selskabsoplysninger

Virksomhed

Gabriel A/S
 Hjulmagervej 55
 DK-9000 Aalborg
 Reg. 176574
 SE-nr. 12 72 13 07
 Tlf.: +45 96 30 31 00
 Fax.: +45 98 13 25 44
 www.gabriel.dk
 mail@gabriel.dk

Koncernforhold

Gabriel A/S er et 100 % ejet datterselskab af det børsnoterede Gabriel Holding A/S.

Branche

Tekstilindustri

Hovedaktiviteter

Produktion af møbelstoffer omfattende produktionsprocesserne farvning og efterbehandling.

Listepunkt

Gabriels farveri i Aalborg er godkendelsespligtig efter miljøbeskyttelsesloven, bilag 2, listepunkt 206: Virksomheder der foretager forbehandling/tekstilfarvning med en kapacitet på mindre end eller lig med 10 tons pr. dag.

Tilsynsmyndighed

Aalborg Kommune

Regnskabsår

01.10.07 - 30.09.08

Antal ansatte

117

Ekstern auditor og akkrediteret miljøverifikator

Dansk Standard Certificering

NACE-kode

17.4 Fremstilling af færdige tekstilvarer undtagen beklædningsartikler.

Gode grønne argumenter

Gode grønne argumenter for at anvende kvalitetsmøbelstoffer fra Gabriel

Gabriel er Europas største producent af miljømærkede kvalitetsmøbelstoffer.

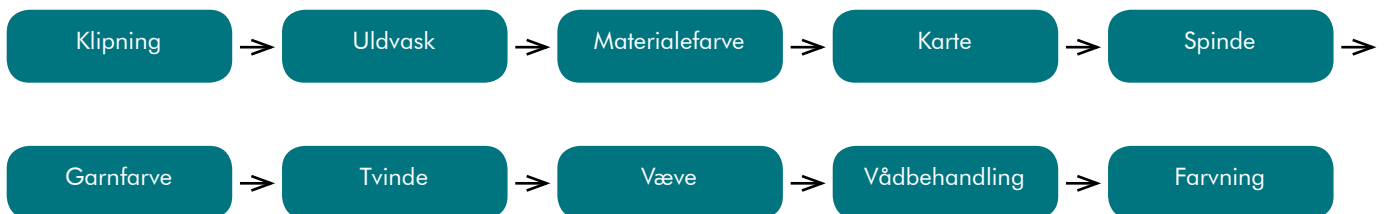
Gabriel varetager forædlingsprocessen, der starter med uld fra New Zealand og slutter med det færdige møbelstof klar til polstring.

Formålet med denne miljøredegørelse er at informere vore brugere, kunder, medarbejdere, myndigheder, aktionærer, samfund og andre, som er interesseret i miljøforholdene hos Gabriel.

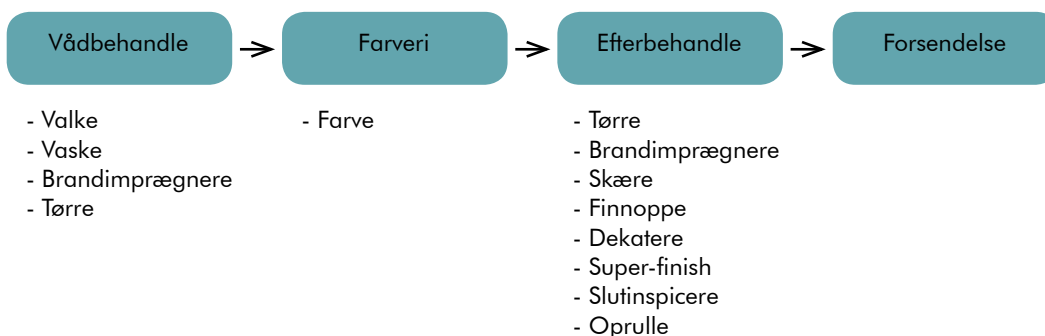
Gabriels miljøstyring er certificeret i henhold til DS/EN ISO14001: 2004.

Gabriels kvalitetsstyring er certificeret i henhold til den internationale standard for kvalitetsstyring DS/EN ISO 9001: 2000.

Aktiviteter før anlægsområdet Gabriel, Aalborg

Aktiviteter i anlægsområdet Gabriel, Aalborg

Aktiviteter efter anlægsområdet Gabriel, Aalborg

Gabriel profil

Idégrundlag

Innovation og værdiskabende samarbejde er nøgleord i Gabriels idégrundlag.

Gabriel er en nichevirksomhed, der udvikler, producerer og sælger møbelstoffer og beslægtede produkter og serviceydelser. Det sker til anvendelsesområder, hvor der stilles uforlignelige krav til særlige produkttegenskaber, design, logistik samt dokumenteret kvalitets- og miljøstyring.

Vision

- Gabriel skal opnå Blue Ocean-status gennem et innovativt forretningskoncept samt opnåelse af patenter, licenser o. l.
- Gabriel skal være den foretrukne udviklingspartner og leverandør til udvalgte internationalt markedsledende producenter og storbrugere af polstermøbler, sæder og polstrede flader.
- Gabriel skal have status som en særligt attraktiv arbejdsplads og partnervirksomhed for kompetente medarbejdere og virksomheder.
- Gabriel Innovation Center er legeområde for innovative virksomheder med tilknytning til Gabriels værdikæde.

Økonomiske mål

Under normale konjunkturer tilstræber Gabriel at opnå:

- et afkast af den investerede kapital (ROIC) på mindst 15% før skat.
- en stigende overskudsgrad (EBIT-margin).

- en gennemsnitlig årlig vækst i resultatet pr. aktie på mindst 15%.
- en gennemsnitlig årlig vækst i omsætningen på mindst 10%.

Brugerområder

Gabriels salgsindsats er rettet mod 2 brugerområder:

- Contract (erhvervsmøbler og sæder til transportmidler, teatre, koncert- og biografale, auditorier, hospitaler og forsorg m.v.).
- Home (møbler til private hjem).

Vækststrategi

– Gabriel vokser med de største

Gabriels vækst er baseret på samarbejde med ca. 50 udvalgte storkunder i en global strategi. Frem til 2010 er der heraf udvalgt 20 Topfokus-kunder.

Det er Gabriels mål at opnå den største andel af hver af de udvalgte topkunders køb af møbelstoffer og andre komponenter i værdikæden.

Muligheder for akquisitioner, alliancer og nye forretningsområder vurderes konstant med henblik på at forbedre koncernens konkurrenceevne og værdiskabelse.

Virksomhedsmodel

Gabriels vision og mål søges opfyldt gennem koncernens strategi, der gennemføres med fokus på 4 kerneprocesser:

- Globale key account salgsaktiviteter
- Produkt- og procesinnovation
- Logistik
- Priskonkurrenceevne

Gabriel har siden 2002 anvendt Balanced Score Card (BSC) – modellen til sikring af strategiens gennemførelse.

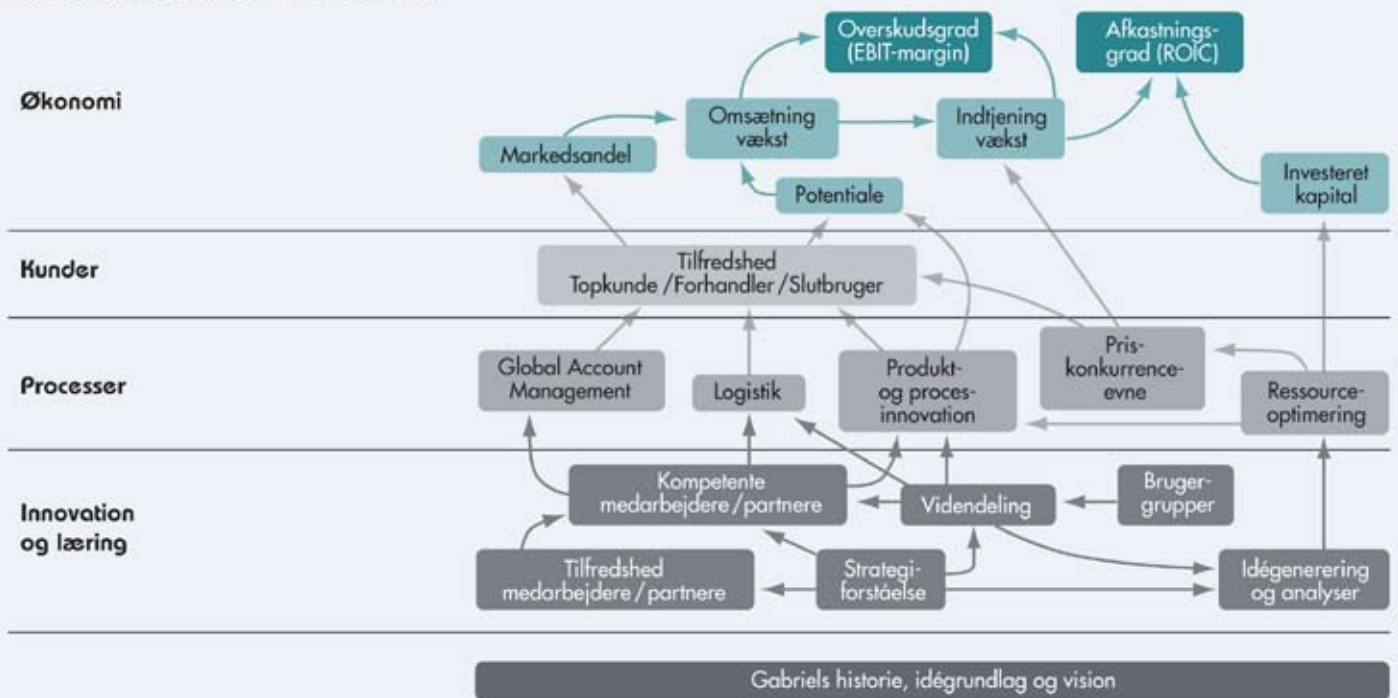
På næste side ses Gabriels værdiskabelsesmodel, som senest er justeret i 2007. Modellen afspejler, at overskuds- og afkastningsgrad er de overordnede økonomiske mål.

Værdiskabelse

Gabriels virksomhedsmodel fordrer en procesorienteret arbejdsform, der over flere år er blevet indført i organisationen.

Gabriels værdiskabelsesmodel

Gabriel har siden 2002 anvendt Balanced Score Card-modellen (BSC), som tager udgangspunkt i de 4 perspektiver:

- Økonomi
- Kunder
- Processer
- Innovation og læring

Økonomiperspektivet (resultatmål) omfatter Gabriels mål for afkastningsgrad (ROIC), overskudsgrad (EBIT-margin), konkret defineret omsætningspotentiale hos Gabriels udvalgte kunder samt mål for vækst i salg og indtjening.

Kundeperspektivet omfatter tilfredsheden hos kunder, forhandlere og slutbrugere, der gennem målinger udtrykkes som resultater af de gennemførte processer.

Processerne er valgt på basis af kon-

cernens strategi, og det er her indsatsen sker for at skabe resultaterne i økonomi- og kundeperspektiv. Der er fastlagt indsatsmål (KPI-mål) i hver af de valgte kerneprocesser.

Efter 6 års anvendelse af BSC-modellen er der opnået erfaring med sammenhænge mellem indsats og resultater, hvilket indgår i de løbende strategi- og ledelsesprocesser.

I **Innovation og læring** tilstræbes, at alle medarbejdere er tilfredse, motiverede, har de rette kompetencer, forstår strategien, deler viden og får nye idéer.

Gabriels procesoverblik

På næste side ses Gabriels procesoverblik der senest er justeret september 2007. Alle støtteprocesserne udføres af selvstændige, strategiske forretningsenheder med egne visioner, mål, strategier, handlingsplaner og

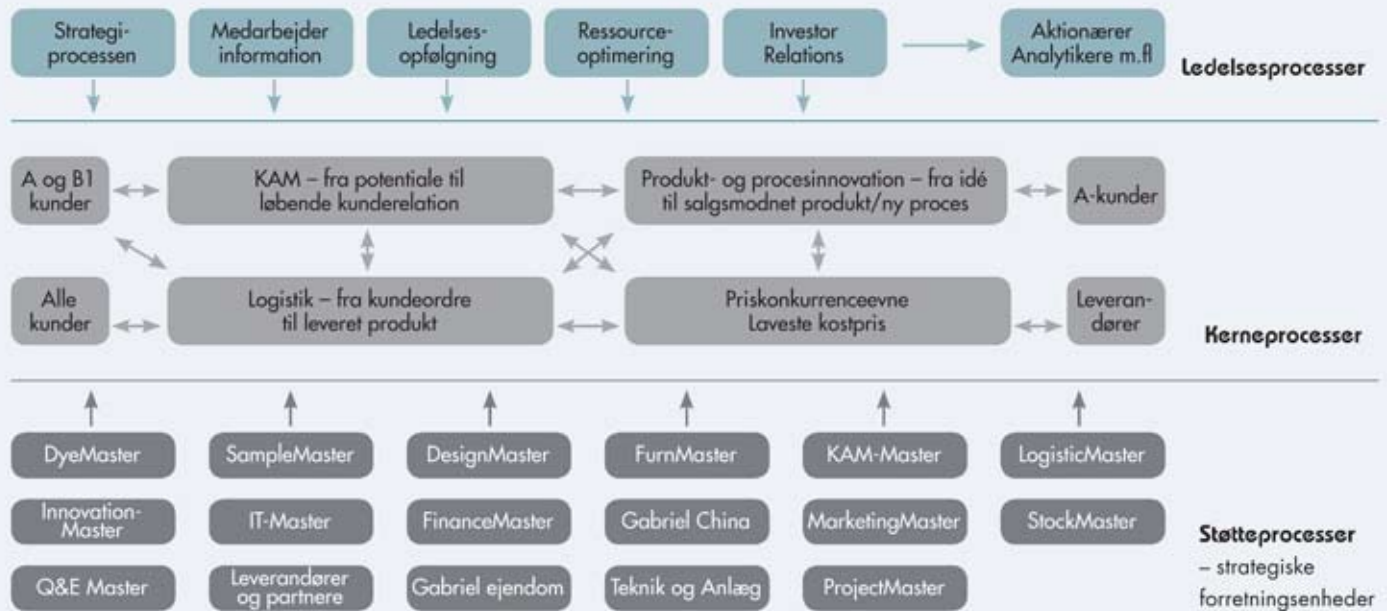
budgetter.

Ledelsessystemer

I Gabriel-koncernen anvendes følgende ledelsessystemer:

- Kvalitetsstyring – iht. DS/ISO 9001 siden 1991 (Kina fra 2006)
- Miljøstyring – iht. EMAS/ISO 14001 siden 1996 (Kina fra 2006)
- Virksomhedsmodel – Balanced Score Card siden 2002
- Miljømærkede hovedprodukter siden 2003
- Udvikling – Blue Ocean Strategy siden 2005
- Innovation Cup-deltager i 2006 og 2007
- Hele Gabriel opdelt i selvstændige MASTER-enheder fra 2007/08.

Gabriels procesoverblik

Værdikæde

Gabriels værdikæde dækker alle led fra idé til møbelbruger.

Innovation

Det tilstræbes, at nye produkter og ydelser indeholder exceptionelt funktionel eller emotionel nytteværdi for brugeren. Tæt samspil i Gabriels netværk af kunder, brugere, leverandører, rådgivere og kompetente medarbejdere sikrer evaluering af nye idéer og muligheder.

Det er målet, at mindst 30% af omsætningen stammer fra produkter og ydelser, der er lanceret for mindre end 5 år siden. I 2007/08 var andelen 27%. Antallet af frigivne produkter tjener som "early warner". I 2007/08 blev der realiseret 10.

Logistik

Gabriels logistikproces omfatter opgaver i hele værdikæden. Leveringssik-

kerheden er høj og vurderes at ligge i branchens top.

Priskonkurrenceevne

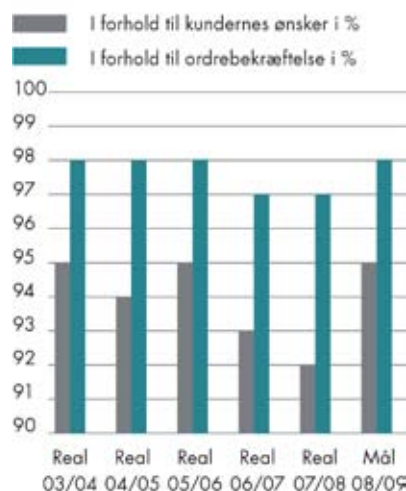
Udviklingen i Gabriels priskonkurrenceevne måles i kostprisindeks, der omfatter alle omkostningsarter, som indgår i hvert produkt. Udviklingen i indekset påvirkes af den løbende ind-

sats, der foretages over for de væsentligste bidragsydere, som er:

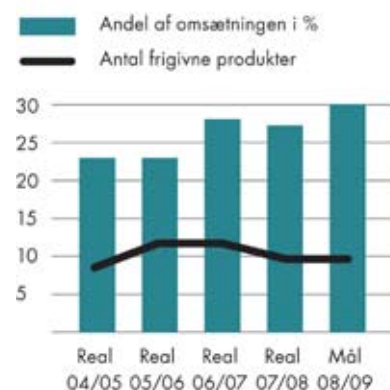
- Procesinnovation i værdikæden
- Produkt- og materialeinnovation
- Outsourcing og leverandøraftaler
- Optimering af materialer
- Kvalitets- og miljøstyring

I 2007/08 var kostprisindekset under pres som følge af stigninger i råvarepriser og fragtrater.

Gennemsnitlig leveringssikkerhed

Nye products andel af omsætningen og antal af frigivne produkter

Gabriel profil (fortsat)

"One stop Gabriel" – innovation i værdikæden

Medarbejdere

Alle medarbejdere hos Gabriel kender vision og strategi og arbejder for at nå fælles mål.

Gabriel ønsker at tiltrække og fastholde ambitiøse kvalificerede medarbejdere, der søger og tager imod udfordringer. Den daglige dialog og uddelegering af ansvar skaber dynamik og effektivitet. Konstante forandringer, krav til hurtig handling og tilpasning kræver tankemæssig og faglig fleksibilitet hos alle.

Den enkelte medarbejders kvalifikationer og faglige kompetence ajourføres løbende gennem jobudvikling og relevant uddannelse.

Gabriel har et godt og uformelt arbejdsklima, der bygger på tillid, troværdighed, gensidig respekt og bevidsthed om fælles ansvar.

Kvalitet og Miljø

Ydelser fra Gabriel skal nøje svare til kundernes behov og forventninger. Virksomhedens produktion og distribution foregår under hensyntagen til,

at der sker en løbende reduktion af ressourceforbrug samt udledninger, der måtte belaste det ydre miljø.

Gabriel fremstår som en kvalitets- og miljøbevidst virksomhed synliggjort gennem certificeringer i henhold til ISO 9001 og ISO 14001 samt EMAS-ordningen.

Gabriel A/S har licens til miljømærkning med EU-blomsten, som sikrer ansatte under fremstillingsprocessen, brugerne af møbelstofferne samt det ydre miljø.

Gabriels gamle industrilokale er nu omdannet til et nyt innovationscenter. Renovering og indretning er sket under hensyntagen til miljøet.

Miljøpolitik

Miljøstyringssystemet omfatter alle funktioner hos Gabriel, herunder produktionsprocesserne: Stykfarvning og efterbehandling. Systemet omfatter anlægsområdet Gabriel, Aalborg.

Energi udgør en væsentlig miljøbelastning, og energiledelse er en integreret del af Gabriels miljøstyring.

Energiledelse omfatter således produktionsprocesser og forsyningsanlæg med et væsentligt energiforbrug. Miljømål og miljøhandlingsprogram skal omfatte energiforhold og sikre løbende forbedringer i energiforbruget.

Virksomhedens overordnede mål dokumenteres i en businessplan, som udarbejdes en gang om året gældende for perioden 1/10 til 30/9.

I alle funktionsområder fastlægges

målbare miljømål, der sammen med ansvar og kompetence skal være kendt af alle ansatte.

Renere teknologi og miljøforbedringer indføres løbende under hensyntagen til de tekniske og økonomiske konsekvenser, og forurening skal forebygges.

Gabriel fører en åben og tæt dialog med myndigheder om miljøkrav. Selskabet er forpligtet til at overholde relevant lovgivning og relevante myndighedskrav på miljøområdet samt andre bestemmelser, som virksomheden har tilsluttet sig.

Gabriel udarbejder i forbindelse med årsregnskabs afslutning en miljøredegørelse, der bl.a. indeholder oplysninger om væsentlige miljøpåvirkninger og miljømål. Miljøredegørelsen

gøres offentlig tilgængelig, og den gennemgås på afdelingsmøder med alle medarbejdere.

Selskabets medarbejdere med kundekontakt er i stand til at give korrekt information om Gabriels miljømålsætning og politikker. Kunderne skal vejledes om væsentlige miljømæssige aspekter i forbindelse med brug og bortskaffelse af virksomhedens produkter.

Selskabets underleverandører skal udvælges efter deres evne til at opfylde miljøkravene og deres vilje til at indgå i et åbent og tæt samarbejde for at opnå optimale løsninger.

Entreprenører, som arbejder i Gabriels anlægsområde i Aalborg, skal opfylde de samme miljøkrav, som gælder for Gabriel.

Miljøstyringssystemet

Miljøstyringssystemet er en integreret del af Gabriels samlede ledelsessystem, som omfatter ledelses-, kerne- og støtteprocesser i virksomheden.

De enkelte processers sammenhænge er fastlagt. Dette gælder ansvar, input, output og aktiviteters gennemførelse.

Miljøstyringssystemet varetager miljøforhold i hele forsyningskæden, hvor

forholdene internt hos Gabriel vægtes på lige fod med miljøforholdene hos samarbejdspartnere.

Gabriels ledelsessystem auditeres af Gabriel og Dansk Standard. Det vil sige, at der bl.a. foretages en vurdering af, om systemet fungerer i praksis og opfylder kravgrundlaget.

Stol fra Wiesner Hager polstret med Gaja, som er mærket med EU's miljømærke Blomsten.

Ledelsens miljøberetning

Udviklingen i virksomhedens miljøpåvirkninger og gennemførelsen af miljøhandlingsprogrammet for 2007/08 blev samlet set tilfredsstillende.

Årets miljøindsats blev i stort omfang rettet mod farveriet ScanDye UAB i Litauen, som Gabriel ejer 40 % af. I løbet af året blev arbejdet med bygningsrenoveringer og etableringer af nye tekniske installationer stort set afsluttet. Der er valgt den reneste teknologi, og alle anlæg har styringsystemer, som giver de nødvendige forudsætninger for at optimere driften.

Gabriel forsætter arbejdet med miljømærkning i form af EU-mærket "Blomsten" og Øko-Tex, og i dag er

hovedparten af produktprogrammet omfattet af ordningerne.

Forbrugerne fokuserer i fortsat stigende omfang på sikkerhed og sundhed, hvor f.eks. anvendelse af farvestoffer uden tungmetaller og andre sundhedsskadelige stoffer har stor betydning.

EU's nye kemikalielovgivning REACH er trådt i kraft. Gabriel anvender kemikalier og farvestoffer som opfylder kravene. Opfyldelse af kravene i REACH er med til at give kunderne bedre forsyningsikkerhed.

I året blev leverandørsamarbejdet omkring miljø udbygget yderligere, hvor audits og anden leverandøropfølg-

ning sikrer, at Gabriels krav til miljø og konstante forbedringer føres ud i livet. Disse aktiviteter omfatter også CSR området, hvor bl.a. arbejdsmiljø, bolig- og ansættelsesforhold, sikkerhed og adgang til gode kantineforhold vurderes.

Global opvarmning, som følge af udledning af CO₂ og andre drivhusgasser, er vor tid største miljømæssige udfordring. Gabriel har gennem miljøstyring nedbragt denne påvirkning, og området vil blive yderligere prioriteret og indgår i miljøhandlingsprogrammet for de kommende år.

Miljøhandlingsprogram 2007/08

Miljøhandlingsprogrammet for 2007/08 omfattede følgende delprogrammer

Undersøgelserprojekter Aalborg:

- Fastlæggelse af indsatsområder for reduktion af affaldsmængder

Forbedringsprojekter Aalborg:

- Etablering af nye beredskabsplaner omfattende nyt innovationscenter
- Flytning af procesudstyr til ScanDye
- Etablering af genanvendelse af paprør fra mindst 3 kunder

Forbedringsprojekter hos ScanDye:

- Investering i nye farvemaskiner til små seriestørrelser
- Etablering af infrastruktur til stykfarvning (inkl. farvekøkken)
- Udarbejdelse og afprøvning af beredskabsplaner
- Minimering af vandforbrug og energiforbrug

Mål for minimering af vand- og energiforbrug hos ScanDye:

- Det nuværende vandforbrug ønskes reduceret fra 213 liter/kg med mindst 10 % til 191 liter/kg.
- Det nuværende gasforbrug ønskes reduceret fra 1,27 m³ naturgas/kg med mindst 10 % til 1,14 m³/kg.
- Det nuværende elektricitetsforbrug ønskes reduceret fra 2,13 kWh/kg med mindst 10 % til 1,91 kWh/kg.

Resultater af miljøhandlingsprogram 2007/08

Fastlæggelse af indsatsområder for reduktion af affaldsmængder

De forskellige typer af affald er vurderet, og affaldsmængder vil kunne reduceres ved anvendelse af mindre emballage på indgående varer. Samtidig vil en bedre kildesortering af affald kunne øge den andel som kan genanvendes. Stofrester vurderes at kunne genanvendes i nye lydæmpende skærmvægge udviklet af Gabriel.

Etablering af nye beredskabsplaner omfattende nyt innovationscenter

Ved etablering af nyt innovationscenter etableres løsninger til brandslukning. Der er opsat elektroniske brandalarmer, som automatisk alarmerer Beredskabscenter Aalborg der har været rådgiver på projektet.

Beredskabsplanen færdiggøres december 2008, hvor innovationscenteret tages i anvendelse.

Flytning af procesudstyr til ScanDye

Igennem året er større mængder procesudstyr blevet demonteret og installeret hos ScanDye. I processen er der taget hensyn til genanvendelse af flest mulige maskindele samt korrekt installation af udstyr hos ScanDye.

Etablering af genanvendelse af paprør fra mindst 3 kunder

Der er i året etableret samarbejde med tre større kunder om genanvendelse af paprør. Kunderne motiveres til at anvende løsningerne, idet der er aftalt en tilbagekøbspris på paprørene. Løsningen søges udvidet til kunder som har et væsentligt forbrug.

Investering i nye farvemaskiner til små seriestørrelser

Der er udarbejdet investeringsoplæg på nye farvemaskiner og der er etableret infrastruktur hos ScanDye, således at alle tekniske systemer er forberedt for tilslutningen.

Etablering af infrastruktur til stykfarvning hos ScanDye (inkl. farvekøkken)

I regnskabsåret er der arbejdet med færdiggørelsen af infrastrukturen hos ScanDye. Det samlede bygningsareal på 9000 m² er nu færdigrenoveret.

Der er etableret en ny brøndboring som giver en optimal forsyning af procesvand. Grundvandet har en temperatur på 10 grader, som er optimal i forhold til at sikre effektiv nedkøling af farvemaskiner og reducere energiforbruget

Miljøhandlingsprogram 2007/08 (fortsat)

til opvarmning om vinteren

Der er installeret et nyt vandrensningsanlæg, som blødgør procesvandet og samtidig fjerner indholdet af jern i vandet. Ensartet procesvand af høj kvalitet skaber de bedste forudsætninger for farveprocesserne, hvilket igen reducerer energi- og vandforbruget.

En ny avanceret dampkedel baseret på naturgas er installeret og en høj virkningsgrad sikrer mindst mulig udslip af CO₂. Kedlen er forsynet med et avanceret styresystem, hvorved dampproduktionen kan optimeres i forhold til belastningen.

I alle produktionslokaler er der etableret nye energibesparende varmesystemer.

En ny tørreovn baseret på naturgas er taget i drift og også her anvendes avanceret teknologi, som både optimerer kvalitet og miljø.

Udarbejdelse og afprøvning af beredskabsplaner hos ScanDye

ScanDye har, som en del af miljøledelsessystemet, udarbejdet en beredskabsplan som er afprøvet. Fokus har været rettet mod brandbekæmpelse, bl.a. med træning i afbrydning af gasforsyning i tilfælde af udslip eller brand.

Minimering af vandforbrug og energiforbrug hos ScanDye

Et mål for året har været at reducere vandforbruget fra 213 liter/kg med mindst 10 % til 191 liter/kg. I året blev forbruget reduceret til 180 liter/kg, hvilket primært skyldes bedre udnyttelse af kølevand.

Gasforbruget skulle reduceres fra 1,27 m³ naturgas/kg med mindst 10 % til 1,14 m³/kg. Der blev opnået en reduktion af forbruget til 1,18 m³/kg. Dette vurderes som acceptabelt, idet ny dampkedel og varmtvandskedel først blev taget i drift i juni, og effekten af de nye systemer bliver bedre ved større kapacitetsbelastning.

Electricitetsforbruget ønskedes reduceret fra 2,13 kWh/kg med mindst 10 % til 1,91 kWh/kg. Det realiserede forbrug blev 2,00 kWh, hvilket er højere end målsat, men acceptabelt, da effekten af ny tørreovn først er indtrådt i slutningen af regnskabsåret.

Kriterier for fastlæggelse af væsentlige miljøpåvirkninger

I anlægsområdet Aalborg er miljøforholdene og deres påvirkninger kortlagt. Med udgangspunkt i Gabriels miljøpolitik fastlægges væsentlige miljøpåvirkninger bl.a. ud fra følgende kriterier:

- Energiforbrug og energifrembringelse
- Spildevandsmængder og indhold af stoffer med miljøpåvirkning
- Kemikalier og farvestoffer. Gabriel bruger et scoresystem, hvor der regnes på virksomhedens miljøbelastning i spildevandet. Scoresystemet er udarbejdet af Tekstil- og Beklædningsindustrien, det daværende Ringkøbing Amt og en række kommuner, til vurdering af miljøpåvirkningen af kemikalier, der udledes med spildevand fra tekstilvådbehandling. Der udarbejdes hvert år

Miljøhandlingsprogram 2007/08 (fortsat)

- en scorerapport, og rapportens resultater videregives til Aalborg Kommune.
- Den samlede mængde af affald der medfører unødigt ressourceforbrug
- Oplysninger i sikkerhedsdatablade
- Grænseværdier i lovgivning
- Krav i EU's miljømærke Blomsten
- Krav i miljømærket Øko-Text
- Ny information fra institutter, myndigheder og andre, som har indgående kompetence på miljøområdet

Miljøpåvirkningers væsentlighed fremgår ved at opstille nøgletal, som viser påvirkningen i forhold til den gennemførte produktion. Målet er således at minimere den relative miljøpåvirkning.

Vurdering af miljøpåvirkninger i anlægsområdet Aalborg

Det samlede relative energiforbrug blev 1 % mindre end sidste år, som følge af et mindre forbrug til opvarmning.

Den relative spildevandsmængde blev 6 % mindre end sidste år. Forbedringen skyldes primært en bedre udnyttelsesgrad af farverudstyr.

Løbende målinger af spildevand viser opfyldelse af krav i spildevandstilladelse.

Den relative mængde af industriaffald steg med 22 % i forhold til sidste år. Som det var tilfældet sidste år, blev tallene påvirket negativt, da der i året blev destrueret flere arkiver og lagre af vareprøver end normalt. Som følge af det gennemførte miljøhandlings-

program vedrørende affald, som bl.a. sikrer øget anvendelse af tekstilrester, forventes affaldsmængden væsentligt reduceret fremover.

Det relative kemikalieforbrug steg med 5 % som følge af miksfor skydninger.

Kravene til støj og luftafkast, som er fastlagt i Aalborg Kommunes miljø-

godkendelse, er overholdt. Kravene ses i noter side 19.

Råvareforbruget omfatter primært uld fra New Zealand og natriumsulfat, som anvendes ved farveprocesser, samt natriumchlorid til blødgøring af åvand til vask, farvning og dampproduktion.

Ny dampkedel hos ScanDye, som med en høj virkningsgrad sikrer optimal energiudnyttelse.

Miljøhandlingsprogram 2007/08 (fortsat)

Forbruget af vandværksvand udgør kun en mindre del af vandforbruget, da der anvendes åvand til procesformål.

Forbruget af farvestof er primært påvirket af salgsmikset, idet valg af mørke farver kræver større mængder farvestoffer.

Miljødataene fremgår af tabellen på side 18.

Vurdering af indirekte miljøpåvirkninger

Indirekte miljøpåvirkninger hos underleverandører fastlægges med udgangspunkt i de samme væsentlighedskriterier, som anvendes ved miljøvurdering af Gabriels aktiviteter i Aalborg.

Miljøforholdene vurderes ved besøg hos underleverandørerne, og Gabriel kræver, at producenterne opfylder alle lokale myndighedskrav. Samtidig vurderes leverandørerne i forhold til Gabriels miljøkrav, og sammen med underleverandørerne gennemføres handlingsplaner, som sikrer, at deres miljøpåvirkninger løbende reduceres.

Ved gennemførelse af miljøaudit hos udvalgte underleverandører kortlægges miljøforhold, og miljøledelse vurderes i forhold til opfyldelse af kravene i ISO 14001. Endvidere anvendes kriterier for miljømærkning med EU-blomsten.

Væsentlige indirekte miljøpåvirkninger hos underleverandørerne omfatter:

- Energiforbrug og spildevand ved

- vask og farvning
- Kemikalieforbrug
- Energiforbrug
- Råvarer
- Affald fra produktion
- Spildevand
- Transport af råvarer og færdigvarer

Miljøegenskaber i Gabriels produkter sikrer, at der ikke er belastning af mil-

jøet ved hverken forarbejdning eller ved mange års anvendelse hos brugeren.

Efter brugsfasen kan stofferne håndteres som almindeligt ufarligt affald eller genanvendes, da stofferne ikke indeholder farlige stoffer som f.eks. tungmetaller.

Østerå bag fabrikken i Aalborg, hvorfra Gabriel henter procesvand. Al spildevand fra produktionen sendes til kommunal rensning.

Arbejds miljø

Gabriel prioriterer medarbejdernes sikkerhed, sundhed og trivsel højt.

I samarbejde med BST har ansatte modtaget vejledning omkring korrekt arbejdsstilling og udførelse af arbejdsrutiner. Der er udarbejdet anbefalinger om hjælpemidler og forebyggende øvelser.

Medarbejdere med behov tilbydes bl.a. fleksjob eller nedsat arbejdstid

med henblik på at bevare deres tilknytning til arbejdspladsen.

Der er endvidere etableret en ordning, hvor ansatte med fysiske gener får behandling af en fysioterapeut på arbejdspladsen.

I kantinen tilbydes et varieret udbud af sund mad og frugt.

Medarbejderinddragelse

Uddelegering af ansvar og en procesorienteret arbejdsform sikrer indflydelse på egen arbejdsituation for den enkelte medarbejder hos Gabriel.

Medarbejderne er i henhold til Gabriels miljøstyringssystem inddraget

i miljøstyringen. På afdelingsmøder behandles miljøforhold, og indsatsområder fastlægges.

Miljøgodkendelser

Aalborg Kommune har givet en godkendelse til Gabriel efter miljøbeskyttelsesloven § 33, og tilladelse til udlledning af spildevand til offentlig kloak efter miljøbeskyttelsesloven § 28.

Nordjyllands Amt har givet tilladelse til indvinding af åvand til procesformål efter vandforsyningsloven § 20.

Miljøhandlingsprogram 2008/09

Miljøhandlingsprogrammet for 2008/09 omfatter følgende delprogrammer

Forbedringsprojekter Aalborg

- Etablering af videokonference med mindst 10 udvalgte samarbejdspartnere. Formålet er at reducere rejseaktiviteterne og miljøpåvirkningerne forbundet med disse
- Optimering af driften på nye ventilations- og opvarmningssystemer
- Fastlæggelse af indsatsområder for reduktion af drivhusgasser. Der skal identificeres mindst 3 indsatsområder, som skal indgå i næste års miljøhandlingsprogram.
- Optimering af transportlogistik. Der skal identificeres mindst 3 indsatsområder, som skal indgå i næste års miljøhandlingsprogram.
- Udvikling af returemballagesystemer

Målbare mål, minimering af energiforbrug, Aalborg

- Optimering af energiforbruget på

kontorarbejdspladserne. Der målsættes en reduktion på mindst 20 % i forhold til forbruget målt ved alle arbejdspladser

Forbedringsprojekter hos ScanDye

- Optimering af driften på ny dampkedel, nyt opvarmningssystem og ny tørreovn
- Gennemførelse af certificering i henhold til ISO 9001 og ISO 14001

Målbare mål, minimering af vand- og energiforbrug hos ScanDye

- Det nuværende vandforbrug ønskes reduceret fra 180 liter/kg med mindst 10 % til 162 liter/kg.
- Det nuværende gasforbrug ønskes reduceret fra 1,18 m³ naturgas/kg med mindst 10 % til 1,06 m³/kg.
- Det nuværende elektricitetsforbrug ønskes reduceret fra 2,00 kWh/kg med mindst 5 % til 1,90 kWh/kg.

Det nuværende samarbejde mellem Gabriel og ScanDye fastholdes og der gennemføres arbejds møder hos ScanDye mindste en gang om måneden.

Ansvar for gennemførelse af de forskellige aktiviteter i miljøhandlingsprogrammet er fastlagt, og aktiviteterne skal være gennemført inden 30. september 2009.

Ledelsen foretager løbende opfølgning på gennemførelse af aktiviteterne i miljøhandlingsprogrammet.

Tidsfristen for færdiggørelse af næste miljøreddegørelse for 2008/09 er 31. januar 2010.

Yderligere information

Såfremt forhold vedrørende virksomhedens miljø ønskes uddybet, kan der rettes henvendelse til Gabriel.

Aalborg, den 20. november 2008

Direktion

Jørgen Kjær Jacobsen
Adm. direktør

Anders Hedegaard Petersen
Logistik direktør

Anvendt regnskabspraksis

Miljøredøgørelsen er udarbejdet med henblik på at opfylde kravene i EMAS-forordningen herunder verifikationen.

Dette indebærer også, at redegørelsen opfylder bestemmelserne i miljøbeskyttelseslovens § 35a om grønne regnskaber med tilhørende bekendtgørelse.

Redegørelsen omfatter perioden 1. oktober 2007 til 30. september 2008, og opgørelsen er foretaget ud fra sædvanlige periodiseringer efter virksomhedens aktivitet.

I miljøredøgørelsen indgår både absolutte mængder og nøgletal.

Oplysninger til redegørelsen er baseret på data fra løbende interne målinger og rapporteringer i henhold til miljøledelsessystemet.

Verifikators påtegning

EMAS Attestation af miljøredegørelse

DS-Attest nr. 495

Det attesteres hermed, at en miljøredegørelse for virksomheden

GABRIEL A/S
Hjulmagervej 55
9100 Aalborg

er udarbejdet i overensstemmelse med relevante krav i Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) nr. 761/2001 af 19. marts 2001 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision.

Reference til miljøredegørelse:

Miljøredegørelse 2007/2008, dateret 20. november 2008, affattet på dansk

DS Certificering A/S indestår ikke for korrektheden af miljøredegørelsens oversættelse til andre sprog

Reference til miljøledelsessystem:

Miljøhåndbog for Gabriel A/S, udgave 20. november 2008

NACE-kode og brancheområde:

13.92.10 Fremstilling af boligtekstiler (2007)
17.4 Fremstilling af færdige tekstilvarer undtagen beklædningsartikler (2003)

På grundlag af en gennemgang af ovennævnte miljøredegørelse og miljøledelsessystem indbefattende miljøpolitik, miljøprogrammer og procedurer for miljørevision erklærer DS Certificering A/S hermed, at miljøpolitikken er udformet, så den opfylder kravene i artikel 3 og relevante krav i bilag I i den anførte forordning, at der er indført et miljøprogram og et miljøstyringssystem, som opfylder relevante krav i forordningens bilag I, at miljørevisionen er udført i overensstemmelse med relevante krav i forordningens bilag I og II, at data og oplysninger i miljøredegørelsen er pålidelige og fyldestgørende dækker alle væsentlige miljøspørgsmål inden for virksomhedens anlægsområder, samt at virksomhedens industrielle aktiviteter svarer til ovennævnte NACE-kode og brancheområde

2008-12-05
Udstedelsesdato

Peter Nygaard
Adm. direktør

DANAK
DK-V 6003

DS
CERTIFICERING

DS CERTIFICERING A/S
Kollegievej 6, 2920 Charlottenlund

Miljødata

Miljødata Gabriel A/S

	2007/08 Real.	2006/07 Real.	2005/06 Real.	2004/05 Real.	2003/04 Real.
Energi					
Naturgas (m3)	627625	567788	501807	478410	484205
(m3/m)	0,45	0,44	0,44	0,44	0,52
(KWh/m)	4,86	4,75	4,75	4,75	5,60
Fjernvarme (m3) (data maj)	24274	28706	29495	31094	24267
(m3/m)	0,017	0,022	0,026	0,029	0,026
(KWh/m)	0,69	0,89	1,05	1,17	1,05
El (KWh)	1604700	1429900	1267600	1232700	1175300
(KWh/m)	1,15	1,11	1,12	1,14	1,25
Sum energi (KWh/m)	6,70	6,75	6,92	7,06	7,90
Spildevand					
Spildevand (m3)	119090	116485	95474	88370	87162
(l/m)	85	90	84	82	93
Affald					
Kemisk affald (kg)	0	0	0	0	0
Industriaffald (kg)	45940	35260	25006	28680	25730
(gram/m)	33	27	22	27	28
Pap til genbrug (kg)	26610	36010	29780	29240	25500
Plast til genbrug (kg)	4640	4770	5310	4400	4600
Kemi					
Kemikalier (kg)	146690	128860	118872	115420	113870
(gram/m)	105	100	105	107	122
Farvestof (kg)	19603	15898	12016	10833	10310
(gram/farvet kg)	28	26	24	23	23
Råvareforbrug/vandværksvand					
Garn (kg)	976768	886664	751314	738641	618293
Polyesterverer (kg)	371413	-	-	-	-
Natriumsulfat (kg)	49675	40050	37950	36625	39840
Natriumchlorid (kg)	88240	60220	63501	49890	45200
Vandværksvand (m3)	11685	11553	9948	9041	10017
Miljødata Scandye					
Naturgas (m3)	739164	37484			
(m3/kg)	1,18	1,27			
El (KWh)	1247930	629181			
(KWh/kg)	2,00	2,13			
Spildevand (m3)	112868	63137			
(l/kg)	180	213			

Noter

Energi

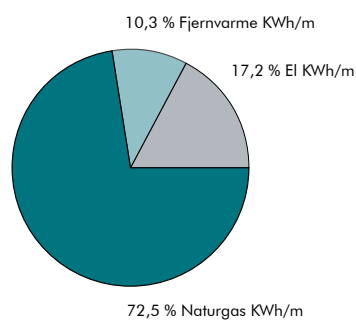
Enheden m angives for meter møbelstof med varierende bredde fra 1,3 til 1,7 m.

1 m³ naturgas = 10,8 kWh, kilde: Dansk Naturgas A/S.

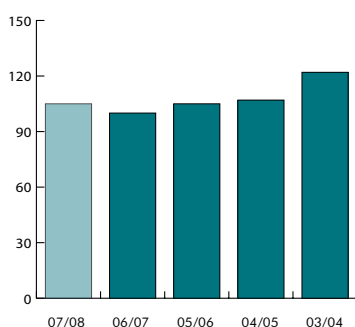
Ved omregning af m³ fjernvarme til kWh er der anvendt en afkøling på 35 grader C.

Sum energi fremkommer ved at sammenlægge energiforbruget i kWh/m fra naturgas, fjernvarme og el.

Energiforsyning

Kemikalieforbrug (gram/m)

Affald

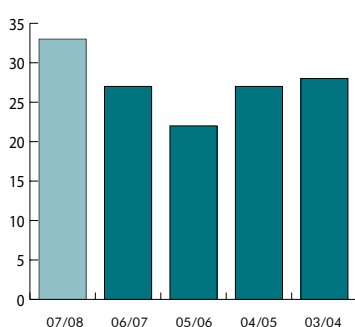
Affaldsregistreringen omfatter ikke bygnings- og metalaffald som følge af renovering af bygninger/maskin anlæg.

Krav til luftafkast

I Gabriels miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelsesloven kapitel 5 er følgende krav til luftafkast og støj formuleret af Aalborg Kommune: ”

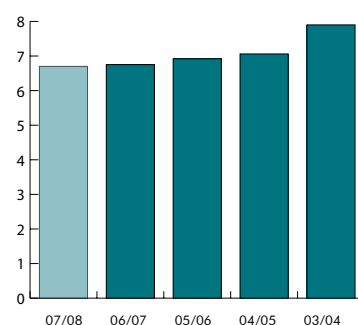
- *Naturgasfyr med en nominal termisk effekt mellem 120 kW og 50 MW skal kunne overholde en koncentration i røggassen på 5 mg støv/Nm³. Koncentrationen af NO_x, som virksomhedens naturgasfyr giver anledning til i omgivelserne, må ikke overstige 0,125 mg/m³ luft. Værdien gælder for den del af NO_x-mængden, der foreligger som NO₂. Ved beregning af afkasthøjden skal alt NO_x omregnes til NO₂, hvis der ikke foreligger oplysninger om NO_x-indholdets fordeling. Der skal dog altid regnes med, at mindst halvdelen af den udsendte mængde NO_x udgøres af NO₂.*

Industriaffald (gram/m)

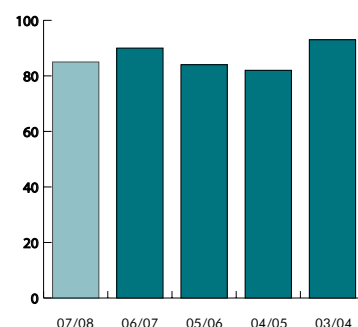

- *Virksomhedens drift må ikke efter Erhvervsafdelingens skøn medføre væsentlige lugt- damp eller støvge-ner i omgivelserne.*
- *Koncentrationen af eddikesyre, som virksomheden giver anledning til i omgivelserne, må ikke overstige 0,1 mg/m³.*
- *Koncentrationen af triethanolamin, som virksomheden giver anledning til i omgivelserne, må ikke overstige 0,01 mg/m³.*

Samlet energiforbrug (kWh/m)

Spildevand (l/m)

Noter (fortsat)

Krav til støj

I Gabriels miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelsesloven kapitel 5 er følgende krav til støj angivet.

Virksomhedens bidrag – målt udendørs
– til det ækvivalente korrigerede

støjniveau dB(A) må på intet punkt i de nævnte områder overstige de nedenfor anførte værdier:

Silent Solution
- miljørigtig støjdemping

		H1 Kærby Let industri	H1 Kærby Boliger	Kolonihaver K.Ptill.2.33	B1 Kærby	R1 Frydendal
Dag:	Kl.:					
Mandag-fredag	06.00-18.00	60	55	50	45	50
Lørdag	07.00-14.00	60	55	50	45	50
Lørdag	14.00-18.00	60	45	45	40	45
Søndag og helligdage	07.00-18.00	60	45	45	40	45
Aften:	Kl.:					
Alle dage	18.00-22.00	60	45	45	40	45
Nat:	Kl.:					
Mandag-fredag	22.00-06.00	60	40	40	35	45
Lørdag, søndag og Helligedage	22.00-07.00	60	40	40	35	45
Maksimalværdi af støjniveau om natten:			55	55	50	55

De anførte grænseværdier for støjbidraget er fastsat ud fra den forudsætning, at de skal overholdes inden for de nedenfor anførte tidsrum:

- For dagperioden kl. 07.00-18.00 (06.00-18.00 mandag – fredag) skal grænseværdierne overholdes

inden for det mest støjbelastende tidsrum på 8 timer.

- For aftenperioden kl. 18.00-22.00 skal grænseværdierne overholdes inden for den mest støjbelastende time.

- For natperioden kl. 22.00-07.00 (22.00-06.00 mandag – fredag) skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastende tidsrum på halve timer."